

Guía Docente				
Datos Identificativos			2019/20	
Asignatura (*)	Recursos educativos para a atención á diversidade		Código	652511212
Titulación	Mestrado Universitario en Psicopedagogía			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	3
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Pedagogía e Didáctica			
Coordinación	Digon Regueiro, Alba Patricia	Correo electrónico	patricia.digon@udc.es	
Profesorado	Digon Regueiro, Alba Patricia	Correo electrónico	patricia.digon@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Un/ha orientador/a que traballe nun centro educativo de Educación Infantil e Primaria terá, entre as súas funcións, participar no deseño e desenvolvemento de medidas de atención á diversidade. Entre estas medidas, e seguindo o DECRETO 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia, está "optimizar a organización dos recursos do centro para atender e dar resposta ás necesidades de todo o alumnado, en particular daquel con necesidade específica de apoio educativo". Neste sentido a materia de Recursos educativos para a atención á diversidade ten como principal finalidade que os futuros/as orientadores/as podan desenvolver as competencias necesarias para saber buscar, coñecer, avaliar, adaptar e crear recursos principalmente dixitais que axuden a responder as necesidades que poden atopar nun centro educativo seguindo principios inclusivos.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A2	Ser capaz de asesorar centros, profesionais, familias e institucións co fin de axudar a resolver problemas educativos e promover a innovación
A4	Capacidade para coordinar, facilitar e impulsar a utilización de medios e recursos didácticos e multimedia favorecedores de atención á diversidade
A5	Planificar a intervención educativa en diferentes contextos, identificando e interpretando as dificultades e trastornos que poidan xurdir no proceso de ensino-aprendizaxe.
A7	Potenciar a xustiza curricular mediante o uso de estratexias didácticas respectuosas coa diversidade social, cultural e ambiental, analizando criticamente a experiencia histórica de exclusión educativa, e elaborando as adaptacións do currículo que garantan unha perspectiva inclusiva da educación
A8	Deseñar, implementar e avaliar prácticas educativas, programas e servizos que dean resposta ás necesidades das persoas, organizacións e colectivos específicos, promovendo a presenza, participación e éxito de todo o alumnado en contornos educativos e sociolaborais.
A9	Desenvolver estratexias, técnicas e recursos para a prevención, detección e avaliación de necesidades específicas de atención educativa
A12	Comprender a necesidade de incorporar o enfoque de xénero e deseñar propostas de orientación profesional que integren esta dimensión
A15	Coñecer e valorar as competencias que buscan o desenvolvemento do potencial individual, os procedementos que se utilizan para a súa concreción práctica, o contido e nivel de cualificación, así como a necesidade da educación ao longo da vida
B1	Capacidade de creatividade e innovación
B2	Aprender a aprender
B3	Capacidade de resolución de problemas
B4	Capacidade de aplicar coñecementos na práctica psicopedagóxica
B5	Capacidade para expoñer as ideas elaboradas, de forma oral e escrita
B6	Traballar de forma autónoma e con iniciativa
B7	Traballar de forma colaborativa

B8	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B10	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
B12	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades
B13	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
1. Coñecer e utilizar medios e recursos dixitais para a atención á diversidade tendo en conta perspectivas inclusivas.	AP4	BM4	CM3
	AP9	BM6	CM4
	AP15	BM8	CM6
2. Ser capaz de analizar e avaliar recursos educativos para a atención ás necesidades específicas de apoio educativo na educación infantil e primaria.	AP2	BM1	CM2
	AP4	BM3	CM3
	AP9	BM7	CM4
	AP12	BM8	CM6
		BM10 BM13	
3. Deseñar recursos dixitais e multimedia para a atención á diversidade.	AP5	BM1	CM1
	AP7	BM2	CM3
	AP8	BM3	CM6
	AP15	BM4	
		BM5	
		BM6	
		BM7	
		BM10 BM12 BM13	

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Alfabetización dixital e atención á diversidade.	1.1 Concepto e dimensións da alfabetización dixital. 1.2 Aspectos críticos sobre o papel das TIC na sociedade e na educación. 1.2 Sitios de referencia sobre recursos para a atención a diversidade.
2. Organización e xestión dos recursos no centro escolar para facilitar a súa disponibilidade e accesibilidade e difundir as boas prácticas de uso de recursos para a inclusión educativa.	2.1 Ferramentas para a xestión e difusión de recursos para a atención á diversidade. 2.2 Redes de colaboración. 2.3 Centros de recursos e bibliotecas escolares.
3. Selección, análise e avaliación de recursos xa elaborados para a atención á diversidade.	3.1 Modelos de análise de recursos educativos e para a atención á diversidade. 3.2 Análise e avaliación de recursos multimedia e/ou na rede para a atención á diversidade.

4. Deseño e creación de recursos dixitais para a atención á diversidade.

4.1 Ferramentas dixitais para a creación de recursos multimedia e/ou na rede para a atención á diversidade.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Proba de ensaio	A8 A9 B4 B5 B10 C1 C2 C4 C6	0	6	6
Discusión dirixida	B5 B8 B12 C1 C6	4	0	4
Lecturas	A2 A4 A7 B2 B6 C2 C6	0	6	6
Prácticas a través de TIC	A4 A9 B3 B6 B7 C3 C6	10	0	10
Presentación oral	B5 B12 C1 C3	5	0	5
Aprendizaxe servizo	A2 A4 A5 A7 A8 A9 A12 A15 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B10 B12 B13 C1 C3 C4	10	20	30
Saídas de campo	A2 A4 A5 A7 A8 A9 B5 B8 B10 B12 C4 C1	3	6	9
Actividades iniciais	C1	2	0	2
Atención personalizada		3	0	3
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Proba de ensaio	Proba na que se busca responder por escrito a preguntas de certa amplitude para amosar a capacidade de argumentación, razoamento e pensamento crítico conectando os documentos do dossier coas prácticas levadas a cabo e buscando fundamentar teóricamente e reflexionar sobre problemáticas reais.
Discusión dirixida	Debate sobre as fontes documentais analizadas.
Lecturas	Análise de fontes escritas.
Prácticas a través de TIC	Creación e análise de recursos para a atención a diversidade. Búsquedas na rede. Uso de ferramentas para a colaboración na rede e a elaboración de entonos pessoais de aprendizaxe.
Presentación oral	Explicación ante os compañeiros/as e profesionais dos recursos seleccionados e creados.
Aprendizaxe servizo	Selección e creación de recursos dixitais para responder ás necesidades que nos presenten dende o Departamento de Orientación e ou docentes dun centro educativo.
Saídas de campo	Visita ao Centro de Formación e Recursos de A Coruña.
Actividades iniciais	Presentación da materia e os procesos de avaliación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas a través de TIC Aprendizaxe servizo	Seguimento da búsqueda, análise, avaliación, deseño e creación dos recursos dixitais.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación

Proba de ensaio	A8 A9 B4 B5 B10 C1 C2 C4 C6	Resposta a preguntas relacionadas co dossier da materia.	35
Presentación oral	B5 B12 C1 C3	Cada grupo presentará ante os seus compañeiros/as as propostas de selección e creación dos recursos dixitais.	30
Aprendizaxe servizo	A2 A4 A5 A7 A8 A9 A12 A15 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B10 B12 B13 C1 C3 C4	Creación dun simbaloo coa selección de recursos xa elaborados e os recursos creados.	35

Observacións avaliación

Esta materia é presencial. A non asistencia, xustificada ou non xustificada, ao menos o 80% das clases conlevarán a non superación da materia. Haberá que obter un mínimo de 5 puntos en cada un dos apartados da avaliación.

Fontes de información

Bibliografía básica

- Area, M. y Guarro, A. (2012). La alfabetización informacional y digital: fundamentos pedagógicos para la enseñanza y el aprendizaje competente. *Revista Española de Documentación Científica*, 46-79.- Batanero, J.M. (2004). Las nuevas tecnologías como recursos de apoyo al alumnado con discapacidad motora y psíquica, *Comunicación y Pedagogía*, nº 194, pp.13-19, 2004.- Cabero, J. (2008). Perspectivas actuales y futuras de la investigación en el ámbito de las TICs y la atención a la diversidad. En IPLAND, J. y otros. (Eds.). *La atención a la diversidad: diferentes miradas*, Huelva, Hergué, pp.237-266. - Cabero, J. (2008). TICs para la igualdad: la brecha digital en la discapacidad, *Anales de la Universidad Metropolitana*, vol. 8, nº2, pp.15-43. - Cabero, J. y Córdoba, M. (2009). Inclusión educativa: inclusión digital, *Revista Nacional e Internacional de Educación Inclusiva*, vol.2, nº1, pp. 61-77. - Cabero, J. (2015): Inclusión digital ? inclusión educativa, *Sinergia*, nº2, pp.15-18. - Cabero, J. y otros (2016). Conocimiento de las TIC aplicadas a las personas con discapacidades. Construcción de un instrumento de diagnóstico. *Revista Internacional de Investigación en Educación*, vol.8, nº17, pp.157-176.- Córdoba, M. y Cabero, J. (2009): Inclusión educativa: inclusión digital. *Revista Educación Inclusiva*, vol. 2, nº1, pp. 61-77. - East, V. y Evans, L. (2010): Guía práctica de Necesidades Educativas Especiales. Madrid: Morata.- Galiano, L, Sanz, P. y Tárraga, R. (2015). Análisis del conocimiento, uso y actitud de las TIC por parte de Maestros de Educación Especial. *ReiDoCrea*, 4, 359-369. - Glasserman, L.D. y Ramírez Montoya, M.S. (2014). Uso de Recursos Educativos Abiertos (REA) y Objetos de Aprendizaje (OA) en educación básica. *Teoría de la Educación. Educación y Cultura en la Sociedad de la Información*, 15(2), 86-107. - López Escribano, C., Sánchez Motoya, R. (2012). Scratch y Necesidades Educativas Especiales: Programación para todo. *Revista de Educación a Distancia*, (34), 1-14.- Lozano-Martínez, J. (2011) Personas con trastorno del espectro autista: Acceso a la comprensión de emociones a través de las TIC. *Etic@net*, 10.- Ministerio de Educación (2010): Materiales curriculares, integración de las TIC y atención a la diversidad. CD-ROM.- Raposo-Rivas, M. y Salgado-Rodríguez, A. B. (2015) Estudio sobre la intervención con Software educativo en un caso de TDAH. *Revista nacional e internacional de educación inclusiva*, 8-2, pp.121-138.- Rello, L., Baeza-Yates, R. y Saggion, H. (2013) DysWebxia: Textos más Accesibles para Personas con Dislexia. *Procesamiento del Lenguaje Natural*, 51, pp 205-208- Ribeiro, J. e Sánchez Fuentes, S. (2013, diciembre). Inclusión Educativa a través de las TIC. *Indagatio Didactica*, 5(4)- Rodríguez Correa, M. y Arroyo, M. J. (2014). Las TIC al servicio de la inclusión educativa. *Digital Education Review*, nº 25, pp.108-126.- Rodríguez Rodríguez, J. (Coord.) (2006). *Materiales curriculares e diversidad sociocultural en Galicia*. Santiago, Concello de Santiago.- Rodríguez-Correa, M. y Arroyo-González, M. J. (2014) Las TIC al servicio de la inclusión educativa. *Digital education review*, 25.- Santiago Delgado, S. (2010): Las nuevas tecnologías en la orientación educativa y en la atención a la diversidad: un enfoque práctico. Almería : Tutorial Formación- Tárraga, R. et. Al. (2014) Herramientas TIC para la intervención educativa en estudiantes con altas capacidades. *Didáctica, Innovación y Multimedia (DIM)*, 30.- Torres, L. (2004). Accesibilidad al contenido web para todas las personas, *Comunicación y Pedagogía*, nº 194, pp.13-19.- Tyler, K., Gutiérrez, A. y Torrego, A. (2015) "Multialfabetización" sin muros en la era de la convergencia. La competencia digital y la cultura del hacer como revulsivos para una educación continua. *Profesorado. Revista de Currículum y Formación del profesorado*, 19-2.- VVAA. (2001): *Enciclopedia psicopedagógica de necesidades educativas especiales*. Aljibe. Málaga.

Bibliografía complementaria	- AAMR (2004): Definición, clasificación y sistemas de apoyo. Madrid: Alianza Editorial. - Ainscow, M. (2001). Desarrollando escuelas inclusivas. Ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares. Madrid: Narcea. - Alcudia, R. et al (2000): Atención a la diversidad. Barcelona: Graó. - Ansó, R. (2007): Tejiendo la interculturalidad: actividades creativas para el aula. Madrid: La Catarata. - Area Moreira, M. (2004): Los medios y las tecnologías en la educación. Madrid: Pirámide. - Area Moreira, M. (2008): Alfabetizaciones y tecnologías de la información y la comunicación. Madrid: Pirámide. - Area, M. e Guarro, A. (2012). La alfabetización informacional y digital: fundamentos pedagógicos para la enseñanza y el aprendizaje competente. Revista Española de Documentación Científica, 46-79. - Arnaiz, P. (2003): Educación inclusiva: una escuela para todos. Málaga: Aljibe. - Arnot, M. (comp.) (2009): Coeducando para una ciudadanía en igualdad. Madrid: Morata. - Barton, L. (Comp.) (2008). Superar las barreras de la discapacidad. Madrid, Morata. - Booth, T. y Ainscow, M. (2002) Índice de inclusión: Desarrollando el aprendizaje y la participación en las escuelas. Versión española disponible en http://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index%20Spanish%20South%20America%20.pdf. - Cabero, J. (2000). Medios y Nuevas Tecnologías para la integración escolar. Revista de Educación, 2, 253-265. - Cabero, J. y otros. (2000). Y continuamos avanzando. Las nuevas tecnologías para la mejora educativa. Sevilla: Kronos. - Cabrerizo Diago, J. y Rubio Roldán, M.J. (2007): Atención a la diversidad: teoría y práctica. Madrid: Pearson. - Carron, J.J (2001): Integración escolar, ¿plataforma para la escuela inclusiva? Madrid: Siglo XXI. - Cebrian de la Serna, M. & Rios, J. M. (2000): Nuevas tecnologías aplicadas a las didácticas especiales. Madrid: Psicología Pirámide. - Dadzie, S. (2004): Herramientas contra el racismo en las aulas. Madrid: Morata. - East, V. y Evans, L. (2010): Guía práctica de Necesidades Educativas Especiales. Madrid: Morata. - Echeita, G. (2006): Educación para la inclusión o educación sin exclusiones. Madrid: Narcea. - Essomba, M.A. (2006). Liderar escuelas interculturales e inclusivas: equipos directivos y profesorado ante la diversidad cultural y la inmigración. Barcelona: Graó. - Galiano, L, Sanz, P. e Tárrega, R. (2015). Análisis del conocimiento, uso y actitud de las TIC por parte de Maestros de Educación Especial. <i>ReiDoCrea</i>, 4, 359-369. - García Pastor, C. (2005): Educación y Diversidad. Málaga: Aljibe. - Glasserman, L.D. e Ramírez Montoya, M.S. (2014). Uso de Recursos Educativos Abiertos (REA) y Objetos de Aprendizaje (OA) en educación básica. <i>Teoría de la Educación. Educación y Cultura en la Sociedad de la Información</i>, 15(2), 86-107. - Gross, J. (2002): Necesidades educativas especiales en Educación Primaria. Madrid: Morata. - Guiney, D. , O'Brien, T. y Arribas, F.M. (2003): Atención a la diversidad en la enseñanza y aprendizaje: principios y práctica. Madrid : Alianza. - Gutiérrez, A. e Tyner, K. (2012). Educación para los medios, alfabetización mediática y competencia digital. <i>Comunicar: Revista Científica de Educomunicación</i>- Hegarty, S. (2004): Aprender juntos: la integración escolar. Madrid: Morata. (4ª edición). - Ipland García, J. et al (eds.) (2007): Atención a la diversidad: una responsabilidad compartida. Huelva: Servicio de Publicaciones, Universidad de Huelva. CD-ROM. - López Escribano, C., Sánchez Motoya, R. (2012). <i>Scratch y Necesidades Educativas Especiales: Programación para todo</i>. Revista de Educación a Distancia, (34), 1-14. - López Melero, M. (2004): Construyendo una escuela sin exclusiones. Málaga: Aljibe. - Lorenzo Vila, M. C. (2010): La atención a la diversidad. Jaén: Formación Continuada Logoss. - Lozano-Martínez, J. (2011) Personas con trastorno del espectro autista: Acceso a la comprensión de emociones a través de las TIC. <i>Etic@net</i>, 10. - Marchena, R. (2002): De la integración a una educación para todos. Madrid: CEPE. - Ministerio de Educación (2010): Materiales curriculares, integración de las TIC y atención a la diversidad. CD-ROM. - Molina, S. (2007): Educar en la diversidad. Barcelona: Da Vinci. - Nussbaum, M. (2007): Las fronteras de la justicia. & Consideraciones sobre la exclusión. Barcelona: Paidós. - Núñez Mayán Mª Teresa (2008): Da segregación a inclusión educativa. Santiago: Laiovento. - Parrilla Latas, A. (2003). La respuesta educativa a la diversidad. Bases pedagógicas de la Educación Especial: manual para la formación inicial del profesorado. Madrid: Biblioteca Nueva. - Pujolás Maset, P. (2001). Atención a la diversidad y aprendizaje cooperativo. Aljibe. Málaga. - Raposo-Rivas, M. y Salgado-Rodríguez, A. B. (2015) Estudios sobre la intervención con Software educativo en un caso de TDAH. <i>Revista nacional e internacional de educación inclusiva</i>, 8-2, pp.121-138. - Rello, L., Baeza-Yates, R. y Saggion, H. (2013) <i>DysWebxia: Textos más Accesibles para Personas con Dislexia</i>. <i>Procesamiento del Lenguaje Natural</i>, 51, pp 205-208. - Ribeiro, J. e Sánchez Fuentes, S. (2013, diciembre). Inclusión Educativa a través de las TIC. <i>Indagatio Didactica</i>, 5(4). - Rodríguez-Correa, M. y Arroyo González, M. J. (2014): Las TIC al servicio de la inclusión educativa. <i>Digital education review</i>, 25. - Rodríguez Rodríguez, J. (Coord.) (2006). <i>Materiais curriculares e diversidade sociocultural en Galicia</i>. Santiago, Concello de Santiago. - Sánchez Asín, A. (2004): Tecnologías de la información y comunicación para la discapacidad. Aljibe. Málaga. - Sánchez Montoya, R. (2002): Ordenador y discapacidad. CEPE. Madrid. - Santiago Delgado, S. (2010):

Las nuevas tecnologías en la orientación educativa y en la atención a la diversidad: un enfoque práctico. Almería :
Tutorial Formación-Silva Salinas, S. (2003): Atención a la diversidad : necesidades educativas : guía de actuación
para docentes . Vigo : Ideaspropias, 2003.- Tárraga, R. et. Al. (2014) Herramientas TIC para la intervención educativa
en estudiantes con altas capacidades. Didáctica, Innovación y Multimedia (DIM), 30.- Terrazas-Acedo, Miguel,
Sánchez-Herrera, Susana y Becerra-TraverMaría Teresa (2016) Las TIC como herramienta de apoyo para personas
con Trastorno del Espectro Autista (TEA). Revista nacional e internacional de educación inclusiva, 9-2, pp.102-136.-
Timón Benítez, M. y Hormigo Gamarro, F. (coords.) (2010): La atención a la diversidad en el marco escolar :
propuestas de integración para alumnos con necesidades específicas de apoyo educativo. Sevilla : Wanceulen-
VVAA. (2001): Enciclopedia psicopedagógica de necesidades educativas especiales. Aljibe. Málaga. Revistas
Australasian Journal of Special EducationBritish Journal of Special EducationComputers and EducationComunicación
y Pedagogía.ComunicarCuadernos de PedagogíaDigital Education ReviewEducación y diversidadEducación
3.0Education Siglo XXIEDmetecEducat. Revista Electrónica de Tecnología EducativaPixel BitInternational Journal of
Inclusive EducationInternational Journal of Special Education Journal of Research in Special Educational Needs
Revista de Educación Inclusiva -->

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Asistencia ás clases, traballo continuo e colaborativo e asistencia a titorías.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías